

Radno pravo — sudska praksa Bosne i Hercegovine (2. dio)

Član 68. Zakona o radu

Član 15. Zakona o namještenicima u organima državne službe u Federaciji BiH

Član 21. Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH

PROPUST RUKOVODIOCA ORGANA DA U RJEŠENJU PROCENTUALNO IZRAZI IZNOS POVECANJA PLACE PO OSNOVU OSTVARENIH REZULTATA RADA NIJE SMETNJA DA SE ZAPOSLENIKU U SUDSKOM POSTUPKU DOSUDI NAKNADA NA IME POVECANJA PLACE PO OSNOVU REZULTATA RADA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 58 0 Rs 010236 11

Rev od 12.07.2011. g.)

Član 78. stav 1. Zakona o radu

U SLUCAJU KRŠENJA UGOVOROM PREUZETE OBAVEZE TZV. ZABRANE KONKURENCIJE POSLODAVAC IMA PRAVO NA NAKNADU UGOVORNE KAZNE OBRACUNATE NA NACIN I U VISINI PREDVIDENOJ UGOVOROM O RADU ILI PRAVILNIKOM O RADU.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 70 0 Rs 000587 10

Rev od 21.04.2011. g.)

Član 81. stav 1. Zakona o radu

PRETHODNO PROVODENJE DISCIPLINSKOG POSTUPKA NIJE PROPISANO KAO PRETPOSTAVKA ZA UTVRĐIVANJE ODGOVORNOSTI ZAPOSLENIKA ZA ŠTETU KOJU ZAPOSLENIK NA RADU ILI U VEZI SA RADOM NAMJERNO ILI IZ KRAJNJE NEPAŽNJE PROUZROKUJE POSLODAVCU.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 70 0 P 000541 10

Rev od 07.07.2011. g.)

Član 85. Zakona o radu

TJELESNA POVREDA KOJU JE OŠTECENI, KAO PROFESIONALNI VOJNIK, ZADOBIO IGRAJUCI FUDBAL NA POLIGONU ZA OBUKU, ZAGRIJAVAJUCI SE NA TAJ NACIN ZA

NASTAVNI SAT – FIZICKI TRENING – PREDSTAVLJA POVREDU NA RADU.

Rev od 08.02.2011. g.)

Član 86. stav 2. i Član 86. tačka 5. Zakona o radu

JEDNOSTRANA IZJAVA ZAPOSLENIKA O OTKAZU UGOVORA O RADU MORA SADRŽAVATI NJEGOVU NEDVOSMISLENO IZRAŽENU VOLJU DA OTKAŽE UGOVOR O RADU, ODNOSNO DA NE ŽELI VIŠE DA RADI KOD TUŽENOG I DA PREKIDA RADNI ODNOS.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 43 0 P 007532 09

Rev od 18.01.2011. g.)

Član 96. stav 2. i Član 143. Zakona o radu

KADA JE PRAVOMOCNOM SUDSKOM ODLUKOM PONIŠTENO KAO NEZAKONITO RJEŠENJE POSLODAVCA O PRESTANKU RADNOG ODNOSA ZAPOSLENIKA, TADA SE O ZAHTJEVU ZAPOSLENIKA ZA VRACANJE NA POSAO I ISPLATU PLACA NE MOŽE ODLUCIVATI PRIMJENOM ODREDBI ČLANA 143. ZAKONA O RADU.

Rev od 22.09.2011. g.)

Član 103. stav 3. Zakona o radu

ZAPOSLENIK, KAO POVJERILAC, MOŽE SE ODRECI SAMO OD TACNO ODREĐENOG NOVČANOG IZNOSA OTPREMINE I NA TAJ NAČIN OTPUSTITI DUG, ALI SE NE MOŽE ODRECI OD PRISTUPA SUDU NITI MU SE MOŽE STVORITI OBAVEZA DA NE POKREĆE SUDSKI POSTUPAK RADI ZAŠTITE POVRIJEDENOG PRAVA IZ RADNOG ODNOSA. PRAVA NA PRISTUP SUDU ZAPOSLENIK SE LEGITIMNO MOŽE ODRECI SAMO UGOVARANJEM ARBITRAŽE ILI NEKOG DRUGOG ALTERNATIVNOG NAČINA RJEŠAVANJA SPORA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 32 0 P 066821 11

Rev od 13.10.2011. g.)

Član 111. Zakona o radu

Član 1. stav 2. Opšteg kolektivnog ugovora za teritoriju F BiH

Član 1. Zakona o srednjoj školi Zeničko-dobojskog kantona

BUDUĆI DA SU SREDNJE ŠKOLE USTANOVE A NE PREDUZEĆA, NA NJIH SE NE MOGU PRIMIJENITI ODREDBE RANIJEG OPŠTEG KOLEKTIVNOG UGOVORA.

Rev od 15.02.2011. g.)

Član 37. i Član 38. Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti

Član 60. stav 2. i Član 125. Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika u F BiH

OKOLNOST DA RUKOVODITELJ ORGANA UPRAVE PRIJE DONOŠENJA RJEŠENJA O OTPUSTU TUŽITELJA IZ SLUŽBE NIJE ZATRAŽIO MIŠLJENJE SINDIKALNE ORGANIZACIJE CINI TO RJEŠENJE NEZAKONITIM.

Rev od 17.03.2011. g.)

Član 5. i član 143. Zakona o radu

NEMA DISKRIMINACIJE ZAPOSLENIKA UKOLIKO ISTI NIJE POZVAN NA RAD IZ RAZLOGA ŠTO POSLODAVAC VIŠE NEMA POTREBE ZA NJEGOVIM RADOM, ODNOSNO IZ RAZLOGA ŠTO JE NJEGOVO BIVŠE RADNO MJESTO UKINUTO.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 070-0-Rev-09-000180 od 16.03.2010. g.)

ZAPOSLENIK KOJI JE POVRIJEĐEN NA RADU ILI U VEZI SA RADOM IMA U SVAKOM SLUČAJU PRAVA IZ ZDRAVSTVENOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA, ALI PRAVO NA NAKNADU ŠTETE OD SVOG POSLODAVCA IMA SAMO AKO JE ON ODGOVORAN ZA ŠTETU, ODNOSNO AKO POSTOJI OSNOV ODGOVORNOSTI NA STRANI POSLODAVCA.

06.05.2010.g.)

Član 96. Zakona o radu

ZAPOSLENIK NE MOŽE U PARNICI OSNOVANO ZAHTIJEVATI ISPLATU NEISPLAĆENIH PLAĆA KOJE BI OSTVARIO DA JE RADIO UKOLIKO ISTOVREMENO U TOJ PARNICI NIJE POSTAVIO TUŽBENI ZAHTJEV ZA UTVRĐENJE NEZAKONITOSTI OTKAZA UGOVORA O RADU, ODNOSNO UKOLIKO PRETHODNO U DRUGOJ PARNICI NIJE PRAVOMOĆNO UTVRĐENA NEZAKONITOST OTKAZA.

Člana 97. stav 2. Zakona o radu

ZAPOSLENIK ZADRŽAVA PRAVO DA PRED SUDOM OSPORAVA DOPUŠTENOST OTKAZA S PONUDOM IZMJENJENOG UGOVORA O RADU I U SLUČAJU KADA JE PRIHVATIO PONUDU POSLODAVCA, PA JE SUD DUŽAN DATI SVOJU OCJENU O TOME DA LI JE OTKAZ, KAO I IZMJENA UGOVORA, DOPUŠTEN ILI NIJE.

20.11.2009.g.)

Član 113. Zakona o radu

Član 39. stav 2. Općeg kolektivnog ugovora

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE NOVOG OPĆEG KOLEKTIVNOG UGOVORA NE PROPISUJU DA NJEGOVIM STUPANJEM NA SNAGU PRESTAJU VAŽITI POSTOJEĆI GRANSKI KOLEKTIVNI UGOVORI, NITI IZOSTANAK USKLAĐIVANJA GRANSKIH KOLEKTIVNIH UGOVORA U ROKU PROPISANOM ODREDBOM ČLANA 39. STAV 2. OPĆEG KOLEKTIVNOG UGOVORA MOŽE IMATI ZA PRAVNU POSLJEDICU PRESTANAK VAŽENJA TIH GRANSKIH KOLEKTIVNIH UGOVORA.

27.10.2009. g.)

Član 120. Zakona o radu

Član 358. Zakona o obligacionim odnosima

KOLEKTIVNI UGOVOR SE NE MOŽE OTKAZATI PO OPĆIM PRAVILIMA GRAĐANSKOG PRAVA O JEDNOSTRANOM OTKAZU UGOVORA SADRŽANIM U ODREDBI ČLANA 358. ZOO, VEĆ SAMO NA NAČIN PROPISAN ODREDBAMA KOLEKTIVNOG UGOVORA, UZ OTKAZNI ROK I UZ OTKAZNE RAZLOGE UTVRĐENE KOLEKTIVNIM UGOVOROM.

Člana 143. stav 8. Zakona o radu

POVREDA ODREDBE ČLANA 143. STAV 8. ZAKONA O RADU OD STRANE POSLODAVCA NEMA, SAMA PO SEBI, AUTOMATSKI ZA POSLJEDICU REAKTIVIRANJE RADNO-PRAVNOG STATUSA ZAPOSLENIKA KOME JE RADNI ODNOS PRETHODNO ZAKONITO PRESTAO TEMELJEM ODREDBE ČLANA 143. STAV 4. ISTOG ZAKONA, NITI IMA ZA POSLJEDICU NEZAKONITOST OTKAZA UGOVORA O RADU.

10.11.2009.g.)

Član 143. Zakona o radu

ZAPOSLENIK KOJI SE ZATEKAO U RADNOM ODNOSU 31.12.1991. g. I KOJI SE U ROKU IZ ČLANA 143. STAV 2. ZAKONA O RADU OBRATIO POSLODAVCU RADI USPOSTAVLJANJA RADNO-PRAVNOG STATUSA, A U OVOM VREMENSKOM RAZDOBLJU NIJE ZASNOVAO RADNI ODNOS KOD DRUGOG POSLODAVCA, IMA STATUS ZAPOSLENIKA NA ČEKANJU POSLA OD DANA KADA JE PRESTAO RADITI (BEZ OBZIRA DA LI JE POSLODAVAC DONIO ODLUKU O NJEGOVOM UPUĆIVANJU NA ČEKANJE).

TAKAV ZAPOSLENIK IMA PRAVO NA NAKNADU PLAĆE POČEV OD DANA KADA JE PRESTAO RADITI, A NE SAMO OD DANA OBRAĆANJA POSLODAVCU ZA USPOSTAVU RADNO-PRAVNOG STATUSA, I TO U VISINI KOJU ODREDI POSLODAVAC.

Član 4. Zakona o ustanovama

U PARNICI PO TUŽBI ZAPOSLENIKA JAVNE USTANOVE RADI ISPLATE NOVČANIH POTRAŽIVANJA IZ RADNOG ODNOSA PASIVNO JE LEGITIMISANA JAVNA USTANOVA, KOJA POSJEDUJE SVOJSTVO PRAVNOG LICA, A NE OPĆINA, BEZ OBZIRA ŠTO JE ISTA OSNIVAČ JAVNE USTANOVE I ŠTO SE JAVNA USTANOVA DJELIMIČNO FINANSIRA IZ BUDŽETA OPĆINE.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 68 0 P 007412 09 Rev od 06.04.2010. g.)

Člana 5. stav 3. Kolektivnog ugovora

Člana 32. stav 1. Kolektivnog ugovora

Član 85. stav 1. Zakona o osnovnoj školi

ODREDBE KOLEKTIVNOG UGOVORA ZA OBLAST OSNOVNOG OBRAZOVANJA PRIMJENJUJU SE I NA DIREKTORA ŠKOLE, KAO RUKOVODNOG RADNIKA.

18.11.2009.g.)

Član 13. i član 15. Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika organa uprave u Federaciji BiH

U SLUČAJU PRAVOMOĆNOG PONIŠTENJA ODLUKE O IZBORU ODREĐENOG KANDIDATA JER KONKURS NIJE PROVEDEN U SKLADU SA ZAKONOM NE DIRA SE U VEĆ STEČENA PRAVA IZ ZASNOVANOG RADNOG ODNOSA IZABRANOG KANDIDATA DO DANA PRAVOMOĆNOSTI ODLUKE O NJENOM PONIŠTENJU, JER TEK NAVEDENIM DANOM PRESTAJE ZAKONITA OSNOVA ZA POSTOJANJE RADNOG ODNOSA, BEZ RETROAKTIVNOG DEJSTVA.

30.06.2009.g.)

Član 106. Zakona o radu

KADA TUŽENI NE OSPORAVA POSTOJANJE (NASTANAK) TUŽITELJEVOG NOVČANOG POTRAŽIVANJA, ALI ISTIČE PRIGOVOR ZASTARE TOG POTRAŽIVANJA, ONDA JE ON DUŽAN DOKAZATI POČETAK I ISTEK ROKA ZASTARJEVANJA, PA I KADA TUŽITELJ U TUŽBI NIJE NAVEO TAČAN DATUM NASTANKA NJEGOVOG POTRAŽIVANJA.

U TAKVOM SLUČAJU TUŽITELJ JE DUŽAN SAMO IZNIJETI ČINJENICE USLIJED KOJIH JE ZASTARJEVANJE PREKINUTO ILI JE SPRIJEČEN TOK ZASTARJEVANJA.

Zaključak Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine sa sjednice od 10.05.2010. g..

Član 86. stav 1. tačka 3. Zakona o radu

Član 276. stav 2. Zakona o privrednim društvima F BiH

MANDAT DIREKTORA TRAJE CETIRI g., ALI TO NE ISKLJUCUJE MOGUCNOST PRESTANKA TOG MANDATA I PRIJE PROTEKA CETVEROGODIŠNJEG ROKA ZA SLUCAJ DA SE U MEUVREMENU OSTVARI USLOV ZA PRESTANAK UGOVORA O RADU PROPISAN ODREDBOM ČLANA 86. STAV 1. TAČKA 3. ZAKONA O RADU, UKOLIKO SE POSLODAVAC I DIREKTOR (ZAPOSLENIK) DRUGACIJE NE DOGOVORE.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: broj: 46 0 P 000119

09 Rev od 11.05.2010. g.)

Član 88. stav 1. Zakona o radu

PODNOŠENJEM PRIJEDLOGA ZA IZVRŠENJE PRAVOSNAŽNE SUDSKE PRESUDE, KOJOM JE POSLODAVAC OBAVEZAN NA ISPLATU NEISPLACENIH PLACA, ZAPOSLENIK NE CINI TEŽU POVREDU RADNE OBAVEZE, BEZ OBZIRA ŠTO JE ZAKLJUCENJE UGOVORA O RADU BILO USLOVLJENO PRETHODNIM ZAKLJUCENJEM VANSUDSKE NAGODBE KOJOM SE ZAPOSLENIK OBAVEZAO DA NECE POKRETATI NOVE SPOROVE ZA NAPLATU SVOJIH POTRAŽIVANJA OD POSLODAVCA

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 070-0-Rev-09-

000861 od 03.06.2010. g.)

Član 90. Zakona o radu

VERBALNI I FIZICKI NASRTAJ ZAPOSLENIKA NA RAVNATELJICU POSLODAVCA, KOJOM PRILIKOM JE OVA NAVODNO ZADOBILA LAKU TJELESNU POVREDU, NE PREDSTAVLJA TAKVU OKOLNOST ZBOG KOJE NIJE OPRAVDANO OCEKIVATI OD POSLODAVCA DA ZAPOSLENIKU OMOGUCI PRAVO NA ODBRANU.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 58 0 P 002559 09

Rev od 07.12.2010. g.)

OKOLNOST DA JE ZAPOSLENIK, ZA VRIJEME DOK SE NALAZIO NA BOLOVANJU, OD STRANE NADREDENOG LICA KOD POSLODAVCA VIDEN NA JAVNOM MJESTU KAKO KONZUMIRA ALKOHOLO, MOŽE PREDSTAVLJATI ZLOUPOTREBU BOLOVANJA, ALI NE I OKOLNOST ZBOG KOJE NIJE OPRAVDANO OCEKIVATI OD POSLODAVCA DA ZAPOSLENIKU OMOGUCI PRAVO NA ODBRANU.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 65 0 P 053958 10

Rev od 30.11.2010. g.)

PRIZNANJE NAMJEŠTENIKA O KUPOVINI DIPLOME, UCINJENO KOD NADLEŽNOG KANTONALNOG TUŽILAŠTVA U POSTUPKU PROVJERE POSTOJANJA LAŽNE ILI FALSIFIKOVANE JAVNE ISPRAVE, KOJE ZAPOSLENIK NIJE OSPORIO U PARNICNOM POSTUPKU, PREDSTAVLJA OKOLNOST ZBOG KOJE NIJE OPRAVDANO OČEKIVATI OD TUŽENE OPCINE, KAO POSLODAVCA, DA OMOGUĆI NAMJEŠTENIKU IZNOŠENJE ODBRANE PRIJE DONOŠENJA RJEŠENJA O PRESTANKU RADNOG ODNOSA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 33 0 P 004882 10

Rev od 07.09.2009. g.)

Član 111. i Član 115. Zakona o radu

ODREDBE KOLEKTIVNOG UGOVORA ZA SLUŽBENIKE ORGANA UPRAVE I SUDSKE VLASTI U FEDERACIJI BIH OBAVEZUJU I HERCEGOVACKONERETVANSKI KANTON.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 58 0 P 010487 10

Rev od 07.09.2010. g.)

Član 40. i Član 41. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom F BiH

ODLUKE USTAVNIH SUDOVA DJELUJU, PO PRAVILU, OD MOMENTA NJIHOVOG OBJAVLJIVANJA (EX NUNC), A RETROAKTIVNO (EX TUNC) SAMO UKOLIKO JE USTAVNI SUD U SVOJOJ ODLUCI TAKVO DJELOVANJE UTVRADIO

000222 od 18.11.2010. g.)

Član 122. i Član 125. stav 2. Zakona o radnim odnosima službenika organa uprave u

Federaciji BiH

RJEŠENJE O PRESTANKU RADNOG ODNOSA PO SILI ZAKONA (NEOPRAVDAN NEDOLAZAK NA POSAO PET RADNIH DANA UZASTOPNO) IMA DEKLARATORAN A NE KONSTITUTIVAN KARAKTER, PA JE BEZ UTICAJA NA ZAKONITOST TOG RJEŠENJA OKOLNOST DA JE ONO DONESENO PO PROTEKU OD SEDAM DANA OD NASTUPA OKOLNOSTI KOJE SU RAZLOG ZA PRESTANAK RADNOG ODNOSA.

001249 od 11.11.2010. g.)

Član 122. stav 2. Zakona o srednjem obrazovanju

OKOLNOST DA JE ODLUKU O OTKAZU UGOVORA O RADU DONIO UPRAVNI ODBOR, A NE DIREKTOR ŠKOLE KOJI U TO VRIJEME NIJE BIO IMENOVAN, NE CINI ODLUKU O OTKAZU UGOVORA O RADU NEZAKONITOM.

000889 od 02.09.2010. g.)

Faktički radni odnos

Član 21. stav 1. i član 21.a) Zakona o radu.

Član 15. Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika organa uprave

NEPOSJEDOVANJE RJEŠENJA O PRIJEMU U RADNI ODNOS NEMA NUŽNO ZA POSLJEDICU PRAVNI ZAKLJUČAK DA ZAPOSLENIK NIJE ZASNOVAO RADNI ODNOS, NITI SE FAKTIČKI RADNI ODNOS, ZBOG NEDOSTATKA ZAKONITOG OSNOVA ZASNIVANJA, MORA NUŽNO UVIJEK SMATRATI NEZAKONITO USPOSTAVLJENIM RADNIM ODNOSOM PO OSNOVU KOGA SE ZAPOSLENIKU NE MOŽE PRUŽITI PRAVNA ZAŠTITA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 56 0 P 006632 08 Rev od 23.04.2009. g.)

Otkaz ugovora o radu – vijeće zaposlenika

Član 67. Zakona o radu

VIJEĆE ZAPOSLENIKA, ODNOSNO SINDIKAT, PO ODREDBI ČLANA 67. ZAKONA O RADU IMA SVOJEVRSNO PRAVO SUODLUČIVANJA O PRESTANKU RADA ZAPOSLENIKA KOD KOJEG POSTOJI SMANJENA RADNA SPOSOBNOST.

Odredivost plate po granskom kolektivnom ugovoru

64.

Član 69. Zakona o radu

Član 28. Kolektivnog ugovora za djelatnost srednjeg obrazovanja F BiH

KAKO OVLAŠTENI PREDSTAVNICI ZAPOSLENIKA I POSLODAVCA U OBLASTI SREDNJEG OBRAZOVANJA, NAKON STUPANJA NA SNAGU GRANSKOG KOLEKTIVNOG UGOVORA, NISU NIKADA PRISTUPILI UTVRĐIVANJU OSNOVICE ZA PLAĆE I KOEFICIJENATA SLOŽENOSTI POSLOVA NA NAČIN PROPISAN ODREDBOM ČLANA 28. STAV 2. GRANSKOG KOLEKTIVNOG UGOVORA, TO RAZLIKU IZMEĐU PLAĆE KOJA MU JE ISPLAĆENA I PLAĆE PREMA GRANSKOM KOLEKTIVNOM UGOVORU ZAPOSLENIK (TUŽITELJ) MOŽE OSNOVANO POTRAŽIVATI U SUDSKOM POSTUPKU SAMO UKOLIKO DOKAŽE DA JE PLAĆA KOJA MU JE ISPLAĆENA NIŽA OD PLAĆE KOJU SU U ISTOM PERIODU PRIMALI SLUŽBENICI ORGANA UPRAVE ISTE STRUČNE SPREME I SLOŽENOSTI POSLOVA (ČLAN 28. STAV 3. GRANSKOG KOLEKTIVNOG UGOVORA).

(Ovim se potvrđuje raniji stav Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine zauzet na sjednici od 23.01.2008. g.)

Prekid rada

Član 72. Zakona o radu

ODREDBA ČLANA 72. STAV 3. ZAKONA O RADU NE PROPISUJE PREKID RADA, DO KOJEG JE DOŠLO ZBOG OKOLNOSTI ZA KOJE ZAPOSLENIK NIJE KRIV, KAO POSEBAN OBLIK RADNO-PRAVNOG STATUSA U KOJI ZAPOSLENIK MOŽE BITI STAVLJEN NA ODREĐENO VRIJEME ODLUKOM POSLODAVCA I PO ČIJEM ISTEKU ZAPOSLENIKU UGOVOR O RADU PRESTAJE OTKAZOM.

Nezakonit otkaz – pravo na plaću

Član 96. stav 2. tačka 1. Zakona o radu i član 190. ZOO

RADOM PO OSNOVU UGOVORA O DJELU KOD STRANE MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE ZA VRIJEME NEZAKONITOG OTKAZA UGOVORA O RADU TUŽITELJ JE OSTVARIVAO ZARADU, PRI ČEMU JE TA ZARADA BILA VEĆA OD ONE KOJU BI OSTVARIVAO DA NIJE BILO NEZAKONITOG OTKAZA, PA STOGA TUŽITELJ NEMA PRAVO NA NAKNADU PLAĆE ZA VRIJEME DOK JE RADIO I OSTVARIVAO ZARADU KOD STRANE MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE.

Zastara – pravo na regres

UKOLIKO ROK ZA ISPLATU NAKNADE ZA KORIŠTENJE GODIŠNJEG ODMORA (REGRES) NIJE UTVRĐEN ZAKONOM, KOLEKTIVNIM UGOVOROM ILI ODLUKOM POSLODAVCA, PRAVO NA POTRAŽIVANJE REGRESA DOSPIJEVA PRVOG NAREDNOG DANA NAKON POČETKA KORIŠTENJA GODIŠNJEG ODMORA I OD TADA POČINJE TEĆI ZASTARA ZAHTJEVA ZA ISPLATU REGRESA. PRAVO NA REGRES JE AKCESORNE PRIRODE I OSTVARIVANJE TOG PRAVA ZAVISI OD KORIŠTENJA GODIŠNJEG ODMORA, TAKO DA ZAPOSLENIK KOJI NIJE KORISTIO GODIŠNJI ODMOR NEMA PRAVO NA REGRES.

Zastara – doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje

Član 106. Zakona o radu i član 3. stav 2. u vezi sa članom 82. stav 5. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

UPLATA DOPRINOSA ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE PREDUSLOV JE ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA PENZIJU, PA SE NA OVE OBAVEZE NE MOŽE PRIMIJENITI ZASTARNI ROK IZ ČLANA 106. ZAKONA O RADU, JER SE NE RADI O TAKVOJ VRSTI POTRAŽIVANJA KOJE PODLIJEŽE ZASTARIJELOSTI (ČLAN 3. STAV 2. U VEZI SA ČLANOM 82. STAV 5. ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU).

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 53 0 P 005646 08 Rev od 07.07.2009. g. i presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 070-0-Rev-08-000424 od 09.06.2009. g.)

Radni odnos – prestanak po sili zakona

Član 1. stav 2. Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa

BUDUĆI DA JE RADNI ODNOS DOBROVOLJNO USPOSTAVLJEN PRAVNI ODNOS IZMEĐU RADNIKA I POSLODAVCA U KOJEM RADNIK U VIDU ZANIMANJA OBAVLJA ODREĐENE POSLOVE, ZASNIVANJEM RADNOG ODNOSA KOD DRUGOG POSLODAVCA RADNIKU PRESTAJE RADNI ODNOS KOD RANIJEG POSLODAVCA PO SILI ZAKONA.

Privremeno ili trajno raspoređivanje

Član 17. – 20. Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa u vezi sa članom 5. – 11. Zakona o radnim odnosima.

PREMA ODREDBAMA ČLANOVA 17. – 20. ZAKONA O OSNOVNIM PRAVIMA IZ RADNOG ODNOSA, ODNOSNO ODREDBAMA ČLANOVA 5. – 11. ZAKONA O RADNIM ODNOSIMA, VAŽEĆIM U VRIJEME NASTANKA SPORNOG PRAVNOG ODNOSA, RASPOREĐIVANJE RADNIKA JE MOGLO BITI TRAJNO ILI PRIVREMENO, ZAVISNO OD POTREBE PROCESA RADA.

(Presuda Vrhovnog suda FBiH, broj: 070-0-Rev-08-000108 od 10.03.2009. g.)

Plaće – nisu povremena potraživanja

Član 372. stav 1. i član 279. stav 3. ZOO

PLAĆE I DRUGA NOVČANA POTRAŽIVANJA IZ RADNOG ODNOSA NE PREDSTAVLJAJU POVREMENA POTRAŽIVANJA IZ ČLANA 372. STAV 1. ZOO, PA ZATEZNA KAMATA NA NAVEDENA NOVČANA POTRAŽIVANJA TEČE POČEV OD DOSPJELOSTI SVAKOG POJEDINOG IZNOSA, A NE POČEV OD DANA PODNOŠENJA TUŽBE.

(Zaključak Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda F BiH sa sjednice od 17.09.2009. g., kojim se mijenja pravni stav ovog suda objavljen u Biltenu sudske prakse Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 1/2006, sentenca broj 23)

Član 88. stav 1. i 4. Zakona o radu

TO ŠTO PRAVILNIKOM O RADU TUŽENOG NIJE UOPŠTE PROPISANO KOJE PONAŠANJE ZAPOSLENIKA IMA ZNAČAJ TEŽE POVREDE RADNE OBAVEZE, NE OGRANIČAVA POSLODAVCA DA ODREĐENU RADNJU ZAPOSLENIKA OCJENI KAO TEŽU POVREDU RADNE OBAVEZE. DA LI JE POVREDA RADNE OBAVEZE TAKVE PRIRODE DA NE BI BILO OSNOVANO OČEKIVATI OD POSLODAVCA DA NASTAVI RADNI ODNOS SA ZAPOSLENIKOM, JE FAKTIČKO PITANJE TE ZAVISI OD OKOLNOSTI SLUČAJA.

(Presuda Vrhovnog suda FBiH broj: 070-0-Rev-07-001564 od 27.11.2008.g.)

Član 90. Zakona o rad

PRAVO ZAPOSLENIKA NA ODBRANU PROPISANO ODREDBOM ČLANA 90. ZAKONA O RADU, PREDSTAVLJA FORMALNO-PRAVNI USLOV OTKAZA UGOVORA O RADU, PA SVAKO OGRANIČENJE PRAVA NA ODBRANU IMA SUŠTINSKI ZNAČAJ ZA OCJENU ZAKONITOSTI UGOVORA O RADU. UKOLIKO TO PRAVO NIJE POŠTOVANO, TAJ PROPUST POSLODAVCA, U PRAVILU, VODI POVREDI PRAVA ZAPOSLENIKA I NEZAKONITOSTI OTKAZA.

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj: 070-0-Rev-07-000708 od 15.04.2008. g.)

Član 143. stav 2. Zakona o radu

ZAPOSLENIK, KOJI SE U ROKU OD TRI MJESECA IZ ČLANA 143. ST. 2. ZAKONA O RADU (OD 5.11.1999. DO 5.2.2000.g.) OBRATIO POSLODAVCU RADI USPOSTAVLJANJA RADNO-PRAVNOG STATUSA, SMATRAT ĆE SE ZAPOSLENIKOM NA ČEKANJU POSLA OD DANA KADA SE POSLODAVCU OBRATIO, A NE VEĆ OD DANA 31.12.1991.g.

(Presuda Vrhovnog suda FBiH broj: 58 0 P 008220 07 Rev od 8.4.2008.g.)

Član 333. i član 335. Zakona o državnoj upravi

UKOLIKO SU PRAVILNIKOM O UNUTRAŠNJOJ ORGANIZACIJI ORGANA UPRAVE UKINUTI POSLOVI I ZADACI KOJE JE ZAPOSLENIK OBAVLJAO, NAKON ČEGA ISTI NIJE RASPOREĐEN NA DRUGE POSLOVE NA NAČIN PROPISAN ODREDBAMA ČLANA 333. ZAKONA O DRŽAVNOJ UPRAVI, TAKAV ZAPOSLENIK, U PERIODU PROPISANOM ODREDBOM ČLANA 335. ISTOG ZAKONA, IMA STATUS NERASPOREĐENOG ZAPOSLENIKA KOME PO ISTEKU TOG VREMENSKOG PERIODA I OTKAZNOG ROKA PRESTAJE RADNI ODNOS.

(Presuda Vrhovnog suda FBiH, broj: 070-0-Rev-07-000554 od 24.04.2008. g.)

Član 70. stav 1. tačka 12. Zakona o namještenicima u organima državne službe u Federaciji BiH

NE RADI SE O RETROAKTIVNOJ PRIMJENI ZAKONA UKOLIKO POSLODAVAC RJEŠENJE O PRESTANKU RADNOG ODNOSA NAMJEŠTENIKA DONESE PRIMJENOM ZAKONA O NAMJEŠTENICIMA U ORGANIMA DRŽAVNE SLUŽBE U F BiH, KOJI JE VAŽIO U VRIJEME DONOŠENJA NAVEDENOG RJEŠENJA, IAKO TAJ ZAKON NIJE BIO U PRIMJENI U VRIJEME KADA JE ZAPOSLENIK LAŽNU ISPRAVU (DIPLOMU) UPOTRIJEBO KAO PRAVU.

(Presuda Vrhovnog suda FBiH, broj: 070-0-Rev-07-000694 od 15.04.2008. g.)

Član 86. tačka 5. Zakona o radu

Član 30., 83., 103. i 137. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

KADA ZAPOSLENIK U TOKU IZVRŠNOG POSTUPKA PO PRESUDI ZA VRAĆANJE NA POSAO, PO VLASTITOM IZBORU ODE U STAROSNU PENZIJU SA 60 GODINA ŽIVOTA I 35 GODINA STAŽA, NEMA PRAVO OD POSLODAVCA POTRAŽIVATI RAZLIKU IZMEĐU PENZIJE KOJU PRIMA I PLAĆE KOJU BI PRIMAO DA JE OSTAO NA RADU DO 65 GODINA ŽIVOTA.

(Presuda Vrhovnog suda FBiH broj: 070-0-Rev-07-000929 od 29.5.2008.g.)

Član 112., 117. i 119. Zakona o radu

Član 74. Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Preporuka broj: 91 Međunarodne organizacije rada

ODREDBE KOLEKTIVNOG UGOVORA MOGU SE MIJENJATI SAMO U ZAKONSKOJ PROCEDURI. PREPORUKA MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE RADA JE NIŽI PRAVNI AKT OD KONVENCIJE I NEMA OBAVEZUJUĆI KARAKTER.

(Presuda Vrhovnog suda FBiH broj: 070-0-Rev-06-001520 od 3.7.2007.g.)

Nadležnost Suda BiH u rješavanju radnih sporova

Član 83. stav 4. Zakon o radu u institucijama BiH

Sud BiH je stvarno nadležan za rješavanje samo radnih sporova koji se odnose na povredu prava iz radnog odnosa zaposlenika institucija BiH protiv poslodavaca – institucija BiH – član 83. stav 4. Zakona o radu u institucijama BiH, pa je za rješavanje radnog spora tužitelja protiv rješenja Obavještajne službe Federacije BiH, stvarno nadležan entitetski sud – Općinski sud u Mostaru, u smislu Zakona o sudovima u Federaciji BiH.

(Rješenje vijeća Upravnog odjeljenja Suda BiH broj R- 18/07 od 07. 12. 2007. godine)

Član 9. Zakona o štrajku

ZA VRIJEME ŠTRAJKA PRAVA RADNIKA IZ RADNOG ODNOSA MIRUJU, PA IM POSLODAVAC NIJE DUŽAN ISPLAĆIVATI PLAĆU ZA VRIJEME U KOME NE RADE.

(Presuda Vrhovnog suda FBiH broj: 070-0-Rev-07-001747 od 17.4.2008.g.)

Član 7., 136., 137., 168. stav 4. Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine

ROK ZA PODNOŠENJE TUŽBE ZBOG POVREDE PRAVA IZ RADNOG ODNOSA ZA PRIPADNIKE ORUŽANIH SNAGA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE JE PROPISAN ODREDBOM ČLANA

137. ZAKONA O RADNIM ODNOSIMA I PLAĆAMA SLUŽBENIKA ORGANA UPRAVE U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE KAO SPECIJALNOG ZAKONA U ODNOSU NA OPŠTI PROPIS – ZAKON O RADU.

(Presuda Vrhovnog suda FBiH broj: 070-0-Rev-06-000439 od 20.03.2007. g.)

Član 86. tačka 3. Zakona o radu

Član 122. Zakona o radnim odnosima i platama službenika organa uprave u FBiH

Član 1. i 33. stav 4. Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika organa uprave u HNK

Član 55. Zakona o unutrašnjim poslovima HNK

NA PRESTANAK RADNOG ODNOSA POLICAJCA PO SILI ZAKONA IMAJU SE PRIMJENITI ODREDBE ZAKONA O RADNIM ODNOSIMA I PLATAMA SLUŽBENIKA ORGANA UPRAVE U FBiH, ODNOSNO ODREDBE ISTOIMENOG KANTONALNOG ZAKONA KAO LEX SPECIALIS, A NE ZAKON O RADU KAO OPŠTI PROPIS.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: Rev-324/05 od 07.02.2006. g.)

Član 69. i 111. Zakona o radu

Član 4. i 5. Općeg kolektivnog ugovora

TEŠKA FINANSIJSKA SITUACIJA NE OSLOBAĐA POSLODAVCA OD OBAVEZE PLAĆANJA OSNOVNE PLAĆE I DRUGIH PRIMANJA IZ RADNOG ODNOSA KOJI SU PROPISANI OPĆIM I GRANSKIM KOLEKTIVNIM UGOVOROM.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: Rev-794/04 od 06.09.2005. g.)

Član 143. stav 1. Zakona o radu

AKO POSLODAVAC RADNIKA NA ČEKANJU POSLA PO ODREDBI ČLANA 143. STAV 1. ZAKONA O RADU NIJE POZVAO NA RAD U ROKU IZ TOG STAVA, RADNIKU JE RADNI ODNOS PRESTAO 05.05.2000. g. PO SILI ZAKONA.

ODLUKA POSLODAVCA O PRESTANKU RADNOG ODNOSA TAKVOG RADNIKA IMA SAMO DEKLARATORNI KARAKTER I MOŽE SE DONIJETI I KASNIJE.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: Rev-879/05 od 04.04.2006. g.)

Aneks 11. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini

Peterburška deklaracija o Federaciji Bosne i Hercegovine od 25.04.1996. g.

Sporazum o rekonstruiranju policije u Federaciji BiH od 25.04.1996. g.

Dokumenti IPTF – Po 2/00

Ustav Federacije Bosne i Hercegovine VII.3., amandman XVIII

ODLUČIVANJE O DAVANJU I ODUZIMANJU DOZVOLE ZA OBAVLJANJE POLICIJSKIH DUŽNOSTI (CERTIFIKATA) NIJE U NADLEŽNOSTI NI SUDA NI BILO KOG DRUGOG ORGANA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE PA SE TUŽBENOM ZAHTJEVU TUŽITELJA DA SE PONIŠTE RJEŠENJA O PRESTANKU NJEGOVOG RADNOG ODNOSA I ON VRATI NA POSAO NE MOŽE UDOVOLJITI PRIMJENOM ODREDBA ZAKONA O RADNIM ODNOSIMA I PLAĆAMA SLUŽBENIKA U FEDERACIJI BIH I ZAKONA O UNUTRAŠNJIM POSLOVIMA ZE-DO KANTONA.

(Presuda Vrhovnog suda FBiH, br. Rev-774/04 od 05.07.2005.god.)

Član 73. stav 2. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

IZOSTANAK ODREDNICA U OPŠTIM AKTIMA TUŽENE KAO POSLODAVCA, KOJIMA SE REGULIRA PRAVO TUŽITELJA KAO UPOSLENIKA NA NAKNADU PLAĆE ZA VRIJEME ČEKANJA NA RASPORED NA DRUGE POSLOVE KOJI ODGOVARAJU NJEGOVOJ PREOSTALOJ RADNOJ SPOSOBNOSTI, NEMA ZA POSLJEDICU GUBITAK PROCESNE LEGITIMACIJE ZA VOĐENJE PARNICE NA STRANI TUŽENE.

(Presuda Vrhovnog suda FBiH, br. Rev-247/02 od 15.01.2004.god.)

Članak 10. i 12. Zakona o štrajku

POSLODAVAC NIJE VREMENSKI OGRANIČEN ZA PODNOŠENJE ZAHTJEVA NADLEŽNOM SUDU RADI ZABRANE ORGANIZIRANJA ILI PROVOĐENJA ŠTRAJKA, KADA SMATRA DA JE ŠTRAJK ORGANIZIRAN ILI DA SE PROVODI SUPROTNO ODREDBAMA ZAKONA O ŠTRAJKU, KOLEKTIVNOG UGOVORA I PRAVILA SINDIKATA O ŠTRAJKU.

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, br. Gvl-44/03 od 30.12.2003.god.)

Članak 12. Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa

DO STUPANJA NA SNAGU NOVELIRANE ODREDBE ČLANKA 19. ZAKONA O RADU, NIJE POSTOJALA MOGUĆNOST PREŠUTNOG PRERASTANJA RADNOG ODNOSA NA ODREĐENO VRIJEME U RADNI ODNOS NA NEODREĐENO VRIJEME.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH, broj: Rev-268/02 od 1.6.2004.g.)

KARAKTER ODLUKE DRUGOSTEPENOG ORGANA KADA JE PRVOSTEPENA ODLUKA KOJOM JE UTVRĐEN PRESTANAK RADNOG ODNOSA PRAVOSNAŽNA

Član 57 Zakona o radnim odnosima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 25/93 u vezi sa članom 118 i 195 Zakona o radu-Prečišćeni tekst („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 55/07)

Prvostepenim rješenjem direktora odlučuje se o pravu, obavezi ili odgovornosti zaposlenog, dok se drugostepenom odlukom Upravnog odbora odlučuje o prigovoru protiv prvostepenog rješenja. Odbijanjem prigovora kao neosnovanog ostala je na snazi odluka direktora o prestanku radnog odnosa koja je i konačna. Prekluzija u odnosu na rokove čijim nastupanjem stranka gubi pravo na sudsku zaštitu pobijanjem prvostepene odluke sprečava tužitelja da pobija drugostepenu odluku.

Iz obrazloženja:

Odlučujući o ovako postavljenom tužbenom zahtjevu prvostepeni sud je primjenom odredaba Zakona o radu, prije svega, utvrdio ispunjenost procesnih pretpostavki za podnošenje tužbe nalazeći da je ista blagovremena, a u odnosu na formalnu i materijalnu zakonitost pobijanog rješenja utvrdio je da je odluka Upravnog odbora od 21.01.2001. godine (kojom se odbija prigovor tužiteljice izjavljen protiv odluke direktora o prestanku radnog odnosa) nezakonita, jer tužena nije vodila disciplinski postupak za utvrđivanje teže povrede radne obaveze, nije saslušala tužiteljicu niti joj omogućila pravo na odbranu i da je slijedom toga tužena dužna uspostaviti potpunu restituciju u smislu nastavka radnog kontinuiteta i u smislu uspostave imovinske ravnoteže koja je bila narušena donošenjem nezakonite odluke, utvrđujući visinu naknade štete prema nalazu i mišljenju vještaka financijske struke koji je prihvaćen u cjelosti kao stručan i objektivan, obavezujući istovremeno tuženu i na plaćanje doprinosa Fondu PIO.

Međutim, u konkretnoj situaciji, kada je odluka direktora o prestanku radnog odnosa konačna i pravosnažna i kada je na taj način ostvarena fikcija o njenoj zakonitosti to znači da se ne može zanemariti pravno dejstvo te odluke u odnosu na njen osnovni sadržaj. Naprotiv, njeno dejstvo se može upodobiti sa pravosnažnom odlukom poslodavca koja više ne može biti predmet pobijanja tako da ta prvostepena odluka sadrži neoborivu pretpostavku o zakonitosti prestanka radnog odnosa.

Ako takva odluka više ne može podlijevati ocjeni zakonitosti, i odluka o prigovoru koja je predmet pobijanja u ovom postupku (odluka upravnog odbora od 20.6.2001. godine) gubi svoj smisao jer ne predstavlja pravno jedinstvo sa tom prvostepenom odlukom.

Prema tome, iako u sporu o zakonitosti radnik može pobijati konačnu odluku jasno je da konačnu odluku zajedno čini i prvostepena i drugostepena odluka a to ovdje nije slučaj.

Nije sporno da zakasnijelo odlučivanje o prigovoru otvara mogućnost pobijanja konačne odluke i da se na taj način otvara radniku novi put sudske zaštite, međutim, to ovdje nije slučaj jer je prethodno pravosnažno riješena sudbina prvostepene odluke kojom je ostvarena pretpostavka o zakonitosti prestanka radnog odnosa.

U ovom slučaju radi se o različitim odlukama (prvostepenoj i drugostepenoj) pa prekluzija u odnosu na rokove čijim nastupanjem stranka gubi pravo na sudsku zaštitu pobijanjem prvostepene odluke, sprečava tužiteljicu da pobija drugostepenu odluku koja, pravno ne može egzistirati nezavisno od prvostepene odluke iako ona, faktički, postoji.

U odnosu na primjenu materijalnog prava, spornim se ukazuje i to, koji propis je mjerodavan za rješenje konkretnog spornog odnosa, a u vezi s tim i pitanje kojom odlukom je povrijeđeno pravo iz radnog odnosa (da li odlukom direktora o prestanku radnog odnosa donesenom u vrijeme važenja Zakona o radnim odnosima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 25/93) i u pogledu koje je stvorena pretpostavka o njenoj zakonitosti ili odlukom Upravnog odbora kojom je odbijen prigovor tužiteljice protiv odluke direktora i koja je donesena u vrijeme važenja Zakona o radu i koja je predmet pobijanja po tužbi podnesenoj takođe nakon stupanja na snagu ovog zakona) te može li odluka

Upravnog odbora egzistirati nezavisno od prvostepene odluke direktora (mada je o tome dato obrazloženje u ovoj odluci).

Naime, jasno je da svaki prestanak radnog odnosa, mimo zakonskog osnova, je nezakonit i da se svaki osnov prestanka radnog odnosa mora jasno identifikovati, da se postupak otkazivanja ugovora o radu i izricanje najteže disciplinske mjere mora sprovesti u skladu sa zakonom i samo zakonito sproveden postupak štiti radnika od nezakonitog otkaza a time i od ekonomske i socijalne nesigurnosti koja je ugrađena u svaki prestanak radnog odnosa. Odluka prvostepenog suda bi bila pravilna u situaciji kada bi se ocjenjivala zakonitost i prvostepene, zajedno sa drugostepenom odlukom (što ovdje nije slučaj).

Čak i kada bi bio pravilan zaključak prvostepenog suda da se pitanje blagovremenosti ima riješiti primjenom odredaba Zakona o radu (član 118), tužba je neblagovremena jer je podnesena dana 16.07.2001.godine, tj. po isteku jedne godine od dana učinjene povrede, a povreda je učinjena donošenjem odluke direktora od 21.01.2000. godine o prestanku radnog odnosa, što znači da je isključena mogućnost o odlučivanju o osnovanosti tužbenog zahtjeva.

Tužba je neblagovremena i u slučaju da se pitanje blagovremenosti raspravlja i primjenom odredaba Zakona o radnim odnosima (prema članu 57) na čiju primjenu upućuje član 195 Zakona o radu, koji propisuje da će se postupci za ostvarivanje i zaštitu prava radnika koji su započeti prije stupanja na snagu ovog zakona okončati po propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona (uz određene izuzetke koji se ne odnose na ovaj slučaj).

Naime, odlukom Upravnog odbora od 29.06.2001.godine tužiteljica je poučena da ima pravo na tužbu u roku od 15 dana od dana prijema odluke pa ako se prihvati tvrdnja tužiteljice da je ovu odluku primila 30.06.2001. godine (navela je i 29.06.2001. godine), a tužba je podnesena 16.07.2001. godine, zadnji dan roka pada u nedelju 15.07.2001. godine, što znači da je podnesena po proteku roka koji je zakonski rok, strog, prekluzivan i predviđen materijalnim, a ne procesnim zakonom i koji se ne pomjera ni u slučaju kada pada u nedelju ili neki drugi neradni dan.

To bi bio razlog da se tužba odbaci kao neblagovremena u slučaju primjene Zakona o radnim odnosima, međutim, ako se kao vrijeme nastanka povrede uzima odluka direktora od 21.1.2000. godine kojom je prestao radni odnos tužiteljici i datum podnošenja tužbe (16.7.2001. godine), tužba bi i po Zakonu o radu bila neblagovremena, jer je takođe bila podnesena po proteku zakonskog roka od godinu dana i čijim protekom tužiteljica gubi pravo da zaštitu povrijeđenog prava ostvaruje u sudskom postupku.

Ukoliko bi se pak, iznosio stav o pravnom karakteru drugostepene odluke, budući da je tom odlukom odlučeno samo o prigovoru tužiteljice i da je prigovor odbijen, znači da je ostala na snazi odluka direktora o prestanku radnog odnosa koja je i konačna i pravosnažna i kojom je ostvarena pretpostavka da je otkaz zakonit što znači da je i odluka drugostepenog organa zakonita i tom odlukom se samo deklarise zakonitost otkaza.

Iz tog razloga, kako ne postoji pravni osnov za uspostavu stanja koje je bilo prije donošenja ove odluke, tužiteljica nema pravo ni na naknadu štete ni uspostavu drugih prava koja proizilaze iz radnog odnosa jer pravna osnova takve obaveze, ne postoji.

Zato je prvostepena presuda u pobijanom dijelu, preinačena i zahtjev tužiteljice odbijen.

Iako žalba tuženog sadrži brojne razloge, sud se ograničio na razloge koji su bili od odlučnog značaja.

Na osnovu izloženog sud je, uvažavajući žalbu tuženog, primjenom odredbe iz člana 229 stav 1 tačka 4 ZPP-a, preinačio prvostepenu presudu i odbio tužbeni zahtjev tužiteljice.

(Presuda Okružnog suda u Banjaluci broj 73 O P 000 021 GŽ od 15.10.2009. godine)

Član V Aneksa 10 Opšteg Okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini

– Ustav Bosne i Hercegovine

– Zakon o radu

Sud u parničnom postupku nije ovlašten da preispituje Odluke Visokog predstavnika međunarodne zajednice za Bosnu i Hercegovinu. Rješenje o prestanku radnog odnosa tužiocu doneseno na osnovu Odluke Visokog predstavnika za BiH ima samo deklaratorni karakter.

Odlukom Visokog predstavnika za Bosne i Hercegovine od 30.06.2004. godine tužilac je smijenjen sa funkcije člana Glavnog odbora SDS i poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srpske i sa ostalih javnih i stranačkih funkcija koje trenutno obavlja, te mu je zabranjeno obavljanje svake službene, izborne ili imenovane javne funkcije, kao i kandidovanje na izborima i obavljanje funkcije u političkim strankama, ukoliko ili sve dotle dok ga Visoki predstavnik naknadnom odlukom eventualno izričito ne ovlasti da iste obavlja ili da se kandiduje, te mu odmah prestaju sva prava na naknade, odnosno privilegije ili status koji proizilazi iz navedene funkcije. Ta odluka stupa na snagu odmah i neće zahtijevati preduzimanje dodatnih proceduralnim mjera, a tužilac mora odmah napustiti svoju kancelariju i od datuma odluke mu se zabranjuje dalji pristup u istu.

Stvarna nadležnost sudova uređena je odredbama člana 26-28 Zakona o sudovima Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 111/04, 109/05 i 37/06), a tim zakonom nije predviđena mogućnost da sudovi preispituju odluke Visokog predstavnika, iz čega proizilazi da prvostepeni sud nije ni bio nadležan da raspravlja i odlučuje o pitanjima koja su bila predmet odluke Visokog predstavnika.

U pogledu Odluke Visokog predstavnika o smjenjivanju tužioca, obzirom na njene formalne aspekte i posljedice koje proističu iz te odluke, može se postaviti pitanje postojanja kršenja pojedinih prava i osnovnih sloboda iz Ustava Bosne i Hercegovine i Evropske Konvencije o ljudskim pravima, jer ta odluka zbog nemogućnosti njenog osporavanja ostavlja tužioca bez zaštite njihovih ljudskih prava i osnovnih sloboda. Ta odluka ne sadrži pravni osnov i tužioca ostavlja bez pravnog lijeka, čime se dovodi u pitanje poštovanje prava iz člana 13 Evropske Konvencije o ljudskim pravima i otvara pitanje postojanja kršenja prava iz člana II/4 Ustava Bosne i Hercegovine, iako je obavezna primjena prava i principa iz Evropske Konvencije.

Pošto je u konkretnom slučaju radni odnos tužioca prestao primjenom odluke Visokog predstavnika, a rješenja tuženog o prestanku ugovora o radu i radnog odnosa tužioca su deklaratornog karaktera, te budući da sud nije nadležan da u parničnom postupku preispituje odluke Visokog predstavnika, radi čega nije ni postavljen tužbeni zahtjev, nije bilo osnova da se djelimično usvoji tužbeni zahtjev, zbog čega je prvostepeni sud neosnovano poništio osporena rješenja tuženog i obavezao tuženog da tužitelju naknadi materijalnu štetu na ime neisplaćenih plata i drugih ličnih pitanja, koje bi primio da je radio.

Iz svih navedenih razloga osnovana je žalba tuženog u pogledu dosuđujućeg dijela, a neosnovana žalba tužioca u pogledu odbijajućeg dijela prvostepene presude, pa je o žalbama stranaka, na osnovu člana 226 i člana 229 tačka 4 Zakona o parničnom postupku, odlučeno kao u izreci.

(Presuda Okružnog suda u Banjaluci broj 011-0-Ž-07-000 510 od 15.05.2008. godine)

POVREDA NA POSLU

Član 97 Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 38/00, 40/00, 41/00, 47/02, 38/03, 66/03 i 20/07)

Član 177 Zakona o obligacionim odnosima

Radnik nema pravo na naknadu štete zbog povrede na radu ako je do povređivanja došlo njegovom krivicom.

U žalbi se pokušava dovesti u sumnju ispravnost rada komisije tuženog od tri člana koja je obavila uviđaj na licu mjesta i konstatovala činjenično stanje, jer da tom uviđaju nije prisustvovala tužiteljica.

Ovakvi navodi se ne mogu prihvatiti obzirom da je komisija koja je imala tri člana u svom sastavu neposredno nakon povređivanja tužiteljice u 14,15 h izašla na lice mjesta i ličnim opažanjem konstatovala da je pored mašine za mljevenje mesa bio drveni potiskivač kojeg radnica nije koristila. Da je uz mašinu bio i drveni potiskivač potvrdio je saslušani svjedok GV koji je bio predsjednik komisije koja je obavila uviđaj povodom povređivanja tužiteljice, te ostali svjedoci saslušani na glavnoj raspravi.

U zapisniku o izvršenom inspekcijskom pregledu od 06.04.2005. godine navedeno je da je do povređivanja tužiteljice došlo zbog toga što nije koristila potiskivač za meso.

U žalbi se navodi da tužiteljica nije koristila potiskivač za meso prilikom rada jer ga nije ni bilo i da je on naknadno nakon povređivanja, stavljen pored mašine.

Ove tvrdnje tužiteljica ničim nije dokazala, niti to proizlazi iz izvedenih dokaza koji su izvedeni na glavnoj raspravi i pravilno ocijenjeni od prvostepenog suda.

Tužiteljica nije pružila nikakve dokaze iz kojih bi se moglo zaključiti da tužena nema drvenog potiskivača, kao sastavnog dijela mašine za mljevenje mesa, niti da je tražila od ovlaštenih lica tužene da se obezbijedi drveni potiskivač ili drugi vid zaštite i izbjegne nastupanje tjelesnih povreda na radnom mjestu.

Stoga je pravilno prvostepeni sud zaključio da je uzrok povređivanja tužiteljice isključivo njen propust jer nije prilikom mljevenja mesa koristila potiskivač za meso.

Do povređivanja tužiteljice ne bi moglo da dođe da je prilikom mljevenja mesa na električnoj mašini koristila drveni potiskivač koji ima zaštitnu funkciju i onemogućava nastupanje povrede šake odnosno prstiju.

(Presuda Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 034468 09 Gž od 16.10.2009. godine)